

UPPDRAG: DEMOKRATISK FALLSTUDIE

I nedanstående uppdrag får ni genomföra en *fallstudie*, som belyser demokratis villkor. Gör så här:

1. Välj en stat i världen (= ert fall) som åtminstone uppfyller minimivillkoren för en demokratisk stat (se s. 178).
2. Välj ut 4–8 variabler, som ni anser är typiska kännetecken på ett fungerande demokratiskt styre (se s. 153f, samt s. 178).
3. Beskriv hur variablerna ser ut i den stat ni studerar.
4. Sammanfatta resultatet: Vilka delar av folkstyret fungerar bra/mindre bra i den stat som ni har undersökt? Vilka lärdomar tycker ni att man kan dra från det fall ni har studerat? Vad är värt att ta efter? Vad bör undvikas?

Förslag på sökbegrepp "Freedom in the world", "Democracy Index"

Tips: Ni kan förstås göra en fallstudie för diktaturer (se s. 162 för kännetecken), eller för helt andra ämnen, som ni själva väljer. Fler exempel på möjliga fallstudier hittar ni på webben.

Stödmaterial: Se de ovan nämnda sidorna i elevboken "Perspektiv på samhället." Ni kan hitta fakta om olika stater hos bland annat Freedomhouse och Globalis.

Alternativ: Jämför gärna flera stater genom att ställa upp dem bredvid varandra i en jämförande matris. Stöd för jämförande matriser hittar du under elevstöd på bokens webbsida.

UPPDRAG: STÄRK DEMOKRATIN!

Demokratiska styren har både brister, utmaningar och problem som måste lösas. Nu ska ni fundera på hur demokratin kan förbättras med en enkel modell för problemlösning. Övningen kan göras enskilt, i grupp eller i helklass.

Gör så här:

1. Lista alla nackdelar och problem som ni kan komma på med demokratiska styren.
2. Ranka problemen och välj ut de tre "värsta" eller mest allvarliga problemen.
3. Skriv sedan ner vilka åtgärder som skulle kunna förbättra demokratin på dessa punkter.
4. Tänk dig att du fick helt fria händer för att lösa demokratins problem. Vad skulle du göra? Pengar är inte ett problem: Du får använda MYCKET skattepengar för att åstadkomma dina förbättringar! Du får också miljoner i bidrag från välvilliga företagsledare.
5. Motivera varför du tror att de åtgärder som du föreslår verkligen skulle stärka demokratin.
6. Diskutera era förslag gemensamt i klassen. Håll gärna en omröstning och utse ett vinnande förslag!

Stödmaterial: Demokratins villkor och utmaningar beskrivs i boken på s. 173 - 178. Om ni vill kan analysen utföras som en SWOT eller en Risk- och scenarioanalys. Båda metoderna beskrivs i boken och ytterligare metodstöd finns på bokens webbplats.

UPPDRAG: FLER FOLKOMRÖSTNINGAR?

En del väljare och även vissa partier anser att vi borde ha fler folkomröstningar i Sverige. Är det en bra idé? Gör en argumentationsanalys, där ni undersöker påståenden (tesen):

”Vi borde ha fler
folkomröstningar i Sverige!”

1. Sätt tesen i modellens mitt.
2. Lista argumenten för folkomröstningar till vänster (pro).
3. Lista argumenten emot folkomröstningar till höger (contra)
4. Utvärdera: tycker du att det finns bäst stöd för eller emot tesen?

EXEMPEL PÅ ARGUMENTATIONSANALYS	
Påstående (tes): Ungdomar röstar oftare på partier med extrema åsikter, eftersom de inte har så goda kunskaper om politik och demokrati.	
Argument för (pro)	Argument emot (contra)
Statistiken talar för att ungdomar oftare röstar på (F) och (V) än den genomsnittliga väljaren.	Statistiken visar att (MP) har ett starkt stöd bland unga, men det är inte ett "extremt" parti. (SD) står långt till höger, men fick lågt stöd bland förstagångsväljarna.
Forskning visar att ungdomar inte är intresserade av partipolitik.	Man kan ha goda kunskaper om politik och demokrati utan att därför behöva vara intresserad av de etablerade partierna.
Många ungdomar är skeptiska till makthavarna och röstar därför på ett extremt alternativ.	Ungdomar röstar helt enkelt på de partier som de gillar bäst, precis som alla andra väljare.
Ungdomar förlitar inte värdet av demokratiska metoder, tälamot och samarbete.	Forskning visar att samhället går mot ökad individualisering. Många ungdomar söker sig därför till partier som står för sådana värden.

Uppföljande diskussionsfrågor:

- Fungerar folkomröstningar för alla typer av frågor? Skulle vi kunna folkomrösta om att sänka skatten, eller om flyktingpolitiken? Varför/varför inte?
- Kommer it och ny teknik att göra det möjligt att folkomrösta om fler frågor? Vore det bra med fler folkomröstningar på nätet? Vilka fördelar och nackdelar kan ni se med så kallad e-demokrati?

Stödmaterial: Metoden beskrivs i boken på s. 27. Det finns också ett **metodstöd för argumentationsanalys** på webben, under avdelningen "elevstöd". Där finns även en **mall för argumentationanalys** som du kan använda när du genomför uppdraget.

UPPDRAG: DEMOKRATINS HISTORIA

Demokratin har funnits som idé ända sedan antiken. Men i praktiken är folkstyret väldigt ett ungt styrelseskick. I den följande övningen får ni göra en tidslinje som visar viktiga nedslag i demokratins historia.

Gör så här:

1. Gör en lista med cirka 15 - 20 viktiga demokratiska årtal.
2. Välj ut fem händelser som känns särskilt viktiga, eller intressanta.
3. Sök reda på mer information om vad som hände dessa år.
4. Märk ut händelserna på en tidslinje. Ni kan skapa tidslinjen digitalt, eller på papper.
Kommentar: en variant är att ni skapar en gemensam, stor tidslinje. Ni kan då använda trapphallen eller någon korridor i skolan för att ställa ut materialet.
5. Diskutera gemensamt: varför har ni valt just dessa demokratiska "milstolpar?"
6. Resonera: vilka händelser skulle kunna tänkas utveckla (eller skada!) demokratin i framtiden?

Stödmaterial: Demokratins historia beskrivs kortfattat i boken på s. 168 – 172. Ni kan även hitta mycket material via riksdagens webb <https://firademokratin.riksdagen.se/> och Kungliga Bibliotekets <https://demokrati100.se/> Vertyg för att göra tidslinjer kan ni söka fram genom söksträngar som "online timeline maker" eller "free timeline creator".

UPPDRAG: DIKTATURENS GRUNDER

Det här uppdraget går ut på att studera en odemokratisk stat, eller en ren diktatur, lite närmare. Genom att studera hur en viss diktatur fungerar blir det lättare att förstå både demokratins och diktaturens villkor i världen.

1. Välj ut en stat som inte är demokratisk. Använd t.ex. kartan på s. 180 eller listan över ofria länder på s. 165. Du kan även söka via www.freedomhouse.org.
2. Svara på följande frågor:
 - a. Vilka typiska kännetecken för en diktatur hittar du i staten du studerat?
 - b. Vilka bakomliggande orsaker kan förklara att staten är odemokratisk?
 - c. Skulle det gå att införa demokrati snabbt i den stat som du studerat? Hur skulle det i så fall gå till?
 - d. Vad talar emot att snabba demokratiska reformer är möjliga att genomföra?
3. Redovisa genom att skriva en kort rapport på 1-2 A4-sidor. Alternativ: du kan också redovisa

Stödmaterial: Den årliga rapporten "Freedom in the world" visar fria och ofria stater världen. Se www.freedomhouse.org. Globalis.se har ekonomisk och politisk statistik och annan fakta om stater över hela världen.

STORA FRÅGAN

Hur mår den svenska demokratin?

I demokratiska stater ska folket styra under ett statsskick som kännetecknas av bland annat fria val, pressfrihet, politiska och medborgerliga rättigheter och mycket annat. Din uppgift är nu att utvärdera tillståndet för den svenska demokratin och komma med förslag till förbättringar.

Läs först kapitlet "Demokrati och andra styrelseskick" och särskilt sidorna 153 - 155, samt s. 173 - 178). Du kan förstås också använda andra pålitliga källor – bara du anger källorna tydligt.

Besvara frågan genom att skriva en kort essä (resonerande text) på cirka 1-3 A4-sidor. Skriv fritt, men ta gärna upp några av de nedanstående delfrågorna. Använd så många relevanta nyckelbegrepp som möjligt i ditt svar. (Nyckelbegreppen står sist i varje kapitel.)

- Vilka delar av det svenska folkstyret fungerar bra? (Utgå från "demokratins kännetecken".)
- Vad fungerar sämre?
- Vilka är de största utmaningarna inför framtiden?
- Vad borde vi göra för att fixa eller minska problemen?
- Vem/vilka aktörer har bäst förutsättningar att påverka hur demokratin fungerar?

Alternativ: Stora frågan kan även besvaras genom att göra en kort film eller en muntlig presentation.

Stödmaterial: Läs gärna "Så skriver du essäer och resonerande texter" om du inte har gjort det tidigare. Du kan även ha nytta av stödmaterialiet för "Välgrundade påståenden". Båda finns på bokens webbplats.